

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Β΄ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΟΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΣΧΕΔΙΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΝΟΜΩΝ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

«Νόμος περί εξαρτησιογόνων ουσιών και άλλες διατάξεις»

I. Εισαγωγικές Παρατηρήσεις

Με το φερόμενο προς συζήτηση και ψήφιση Νοσχ, όπως διαμορφώθηκε από την αρμόδια επιτροπή Διαρκή Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης, αναμορφώνονται οι διατάξεις του ν. 3459/2006 «Κώδικας νόμων για τα ναρκωτικά» και ρυθμίζονται λοιπά θέματα αρμοδιότητας του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Το Νοσχ αποτελείται από δύο Μέρη (Α΄ και Β΄), τα οποία διαρθρώνονται σε δέκα έξι (16) Κεφάλαια και εκατόν δύο (102) άρθρα.

Α. Με τις διατάξεις του Μέρους Α΄ (άρθρα 1-60) προτείνεται η μεταρρύθμιση του ν. 3459/2006 «Κώδικας Νόμων για τα Ναρκωτικά».

Ειδικότερα, με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Α΄ (άρθρα 1-3) επανακαθορίζεται η έννοια του όρου «ναρκωτικά» και παρέχεται εξουσιοδότηση για τον καθορισμό των όρων και των προϋποθέσεων για την καλλιέργεια των οριζόμενων ποικιλιών κάνναβης (άρθρο 1). Επίσης, ρυθμίζονται θέματα που αφορούν την παραγωγή, την κατοχή και τη διακίνηση ναρκωτικών (άρθρο 2) και τις πρόδρομες ουσίες παρασκευής ναρκωτικών (άρθρο 3).

Στο Κεφάλαιο Β΄ (άρθρα 4-9) περιλαμβάνονται διατάξεις σχετικές με τον έλεγχο και τους όρους διάθεσης των ναρκωτικών φαρμάκων. Μεταξύ άλλων, ρυθμίζονται θέματα που αφορούν την Επιτροπή Ναρκωτικών (άρθρο 5), τον καθορισμό προϋποθέσεων διάθεσης σκευασμάτων και ιδιοσκευασμάτων

(άρθρο 7), τις κυρώσεις που επιβάλλονται σε ιατρούς, οδοντιάτρους και κτηνιάτρους οι οποίοι εκδίδουν συνταγές που αναγράφουν ναρκωτικά κατά παράβαση των σχετικών διατάξεων (άρθρο 8), τη χορήγηση ναρκωτικών φαρμάκων από φαρμακοποιούς (άρθρο 9) κ.λπ..

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Γ΄ (άρθρα 10-19) ρυθμίζονται θέματα που αφορούν τα ναρκωτικά κρατικού μονοπωλίου. Ειδικότερα, μεταξύ άλλων, θέματα που αφορούν την προμήθεια (άρθρο 10), την κατεργασία (άρθρο 11) και την πώληση ναρκωτικών (άρθρο 13), τα φαρμακευτικά σκευάσματα οπίου (άρθρο 12), τις υποχρεώσεις των φαρμακοποιών (άρθρο 14), τον έλεγχο της διάθεσης των ναρκωτικών και την επιβολή προστίμων (άρθρο 15), τον καθορισμό της τιμής τους (άρθρο 16), την τελωνειακή φύλαξη των ναρκωτικών προς διαμετακόμιση (άρθρο 17), την εξαγωγή τους (άρθρο 18), την αποστολή ναρκωτικών διά μέσου της Ελλάδας, καθώς και την εισαγωγή τους με δέματα ή επιστολές (άρθρο 19).

Στα Κεφάλαια Δ΄ έως ΣΤ΄ περιέχονται διατάξεις που αφορούν:

- την τιμώρηση μορφών συμπεριφοράς με αντικείμενο τα ναρκωτικά, δηλαδή, το βασικό έγκλημα της διακίνησης των ναρκωτικών, τις ιδιαίτερες, τις διακεκριμένες και τις ιδιαίτερα διακεκριμένες περιπτώσεις, τα ευνοϊκά μέτρα, τις πράξεις των ελεγκτικών οργάνων, το έγκλημα της κατοχής προμήθειας ή καλλιέργειας για ατομική χρήση (άρθρα 20-29),
- τη μεταχείριση των εξαρτημένων χρηστών (άρθρα 30 – 34),
- τις παρεπόμενες ποινές (άρθρο 31-41),
- οικονομικά θέματα κατά την προδικασία (άρθρα 42-44),
- τη διάθεση ναρκωτικών ουσιών για εκπαιδευτικούς σκοπούς (άρθρα 45-47).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Ζ΄ (άρθρα 48-60), μεταξύ άλλων, συνιστάται εκ νέου Διύπουργική Επιτροπή για το Εθνικό Σχέδιο Δράσης κατά των Ναρκωτικών και καθορίζονται η σύνθεση και οι αρμοδιότητές της (άρθρο 48), προβλέπεται ο διορισμός, με πενταετή θητεία, από τον Πρωθυπουργό, Εθνικού Συντονιστή για την αντιμετώπιση των ναρκωτικών (άρθρο 49), και καθορίζονται οι εγκεκριμένοι οργανισμοί ή φορείς για την εφαρμογή των μέτρων και προγραμμάτων που προβλέπονται στα άρθρα 30 έως και 35 του παρόντος (άρθρο 51). Επίσης, συνιστάται, στο Υπουργείο Υγείας, Εθνική Επιτροπή Σχεδιασμού και Συντονισμού για την αντιμετώπιση των ναρκωτικών, και καθορίζονται η σύνθεση και οι αρμοδιότητές της, καθώς και Δίκτυο Κέντρων Πρόληψης των Εξαρτήσεων και Προαγωγής της Ψυχοκοινωνικής Υγείας, και ρυθμίζονται θέματα που αφορούν τη δομή και τη λειτουργία του (άρθρο 49). Περαιτέρω, ρυθμίζονται θέματα που αφορούν τη νομική φύση, τη διοίκηση, τον σκοπό, τη λειτουργία, τους πόρους και το προσωπικό

του Οργανισμού κατά των Ναρκωτικών (Ο.ΚΑ.ΝΑ.) (άρθρα 52-55) και του Κέντρου Θεραπείας και Αποκατάστασης Εξαρτημένων Ατόμων (ΚΕ.Θ.Ε.Α.) (άρθρο 56), θέματα σχετικά με την ανάπτυξη, την εποπτεία και τον έλεγχο συμβουλευτικών σταθμών και θεραπευτικών κέντρων (άρθρο 58), τη δυνατότητα ίδρυσης, με προεδρικό διάταγμα, θεραπευτικών καταστημάτων κράτησης για την απεξάρτηση των κρατούμενων (άρθρο 59), καθώς και θέματα που αφορούν την κατάρτιση προγραμμάτων για την πρόληψη της διάδοσης και της χρήσης των ναρκωτικών στο πλαίσιο του Εθνικού Σχεδίου Δράσης (άρθρο 60).

Β. Με τις διατάξεις του Μέρους Β' (άρθρα 61-102) ρυθμίζονται λοιπά θέματα αρμοδιότητας του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Α' (άρθρο 61) τροποποιείται το άρθρο 656 του Αστικού Κώδικα (ΑΚ) σχετικώς με τα δικαιώματα του εργαζομένου σε περίπτωση που ο εργοδότης έγινε υπερήμερος περί την αποδοχή της εργασίας. Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Β' (άρθρα 62-65) τροποποιούνται και συμπληρώνονται διατάξεις του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (ΚΠολΔ). Μεταξύ άλλων, συμπληρώνεται το άρθρο 648 ΚΠολΔ με νέο εδάφιο, στο οποίο προβλέπεται ταχεία εκδίκαση των αγωγών και των τακτικών ενδίκων μέσων που αφορούν την αναπροσαρμογή μισθωμάτων (άρθρο 63), ενώ προστίθεται νέο άρθρο 732Α στον ΚΠολΔ, συμφώνως προς το οποίο, σε περίπτωση υπερημερίας του εργοδότη περί την αποδοχή της εργασίας του εργαζομένου, το δικαστήριο μπορεί να διατάξει ως ασφαλιστικό μέτρο την προσωρινή απασχόληση του εργαζομένου μέχρι την έκδοση της τελεσίδικης απόφασης επί της αγωγής (άρθρο 64).

Στο κεφάλαιο Γ' περιέχονται τροποποιήσεις του Ποινικού Κώδικα, οι οποίες αφορούν:

- μη αναστολή ή μετατροπή της ποινής όταν συντρέχει η επιβαρυντική κατάσταση της τέλεσης της πράξης από μίσος εθνικό, φυλετικό, θρησκευτικό ή λόγω διαφορετικού γενετήσιου προσανατολισμού (άρθρο 66),
- την υφ' όρον απόλυση (άρθρο 67),
- την παθητική, την ενεργητική δωροδοκία και τη δωροδοκία δικαστή (άρθρα 68-70),
- τη διατάραξη οικιακής ειρήνης δημόσιας υπηρεσίας κατά τον χρόνο μη διεξαγωγής της υπηρεσίας (άρθρο 71α),
- τη διακεκριμένη ληστεία, όταν διαπράττεται από δράστη που φέρει πολεμικό τυφέκιο ή πολυβόλο ή υποπολυβόλο ή χειροβομβίδα ή εκρηκτικό μη-

χανισμό ή βαρύ όπλο ή όπλο πυροβολικού (άρθρο 71 β). Επίσης τροποποιείται το άρθρο 15 παρ. 1 ν. 2168/1993, και τιμωρείται ως κακούργημα η παράνομη κατοχή πολεμικού τυφεκίου η πολυβόλου ή υποπολυβόλου ή χειροβομβίδας ή εκρηκτικού μηχανισμού ή βαρέος όπλου ή όπλου πυροβολικού (άρθρο 71γ). Περαιτέρω, προβλέπεται η σύσταση επιτροπής για τη σύνταξη νέου Ποινικού Κώδικα, νέου Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, νέου Κώδικα Πολιτικής δικονομίας και νέου Κώδικα περί Δικηγόρων (άρθρο 72).

Το κεφάλαιο Δ΄ περιλαμβάνει την υπαγωγή στη διαδικασία εκδίκασης κατ' απόλυτη προτεραιότητα, του ν. 4022/2011, και των κακούργημάτων που διαπράττουν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους ή επωφελούμενοι από την ιδιότητά τους οι υπάλληλοι κατά την έννοια των άρθρων 13 στοιχ. α και 263Α ΠΚ (άρθρο 73), τη θεσμοθέτηση Εισαγγελέα Διαφθοράς (άρθρο 74), καθώς και διατάξεις για:

- τις τακτικές άδειες κρατουμένων, τις διαγραφές πειθαρχικών ποινών κρατουμένων και τη δημοσιοποίηση προσωπικών δεδομένων κατηγορουμένων (άρθρα 75-77),

- το προσωπικό των καταστημάτων κράτησης και τη διάθεση κατασχεμένων αυτοκινήτων σε αυτά (άρθρα 78-79),

- την συγκρότηση του συμβουλίου Χαρίτων (άρθρο 80),

- τον καθορισμό των ωρών κοινωφελούς εργασίας για τους καταδικασθέντες πριν από την ισχύ του ν. 3904/2010 (άρθρο 81).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Ε΄ (άρθρα 82-83) συμπληρώνονται οι διατάξεις των άρθρων 70 παρ. 1 και 127 παρ. 1 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας. Μεταξύ άλλων, προβλέπεται, κατ' εξαίρεση, η δυνατότητα άσκησης δεύτερης προσφυγής από τον ίδιο προσφεύγοντα κατά της αυτής πράξης ή παράλειψης, σε περίπτωση που η πρώτη έχει απορριφθεί για τυπικούς λόγους (άρθρο 82). Επίσης, προβλέπεται ότι οι φορολογικές και τελωνειακές εν γένει διαφορές, το αντικείμενο των οποίων υπερβαίνει το ένα εκατομμύριο (1.000.000) ευρώ, προσδιορίζονται κατά προτεραιότητα, εντός τριών (3) μηνών από την κατάθεση του δικογράφου (άρθρο 83).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου ΣΤ΄ (άρθρο 84), ρυθμίζονται θέματα που αφορούν την επανάληψη των συνεδριάσεων ακρόασης των Ανεξάρτητων Αρχών κατά τη διαδικασία επιβολής διοικητικών κυρώσεων.

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Ζ΄ (άρθρα 85-92) ρυθμίζονται λοιπά θέματα αρμοδιότητας του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται θέματα εκπαιδευτικών αδειών οι οποίες έχουν χορηγηθεί σε δικαστικούς λειτουργούς (άρθρο 85), και θέματα στελέχωσης της Ειδικής Νομικής Υπηρεσίας η οποία συνε-

στήθη στο Υπουργείο Δικαιοσύνης με το άρθρο 10 του ν. 2331/1995 (άρθρο 86). Επίσης, ορίζεται ότι η υποχρέωση της παρ. 1 του άρθρου 4 του ν. 3068/2002 για την προσκόμιση εγγυητικής επιστολής προκειμένου να εκτελεσθεί η δικαστική απόφαση, δεν ισχύει για τις απαιτήσεις εργαζομένων με σχέση εργασίας δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου οι οποίες προέρχονται από την εργασιακή τους σχέση (άρθρο 92).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Η' (άρθρα 93-94) προβλέπεται ότι η κατά το άρθρο 932 του Αστικού Κώδικα χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης, εφόσον οι αδικοπραξίες τελέσθηκαν δια του τύπου, ορίζεται κατά την κρίση του δικαστή, αφού αυτός λάβει υπόψη του τα πραγματικά περιστατικά που τέθηκαν ενώπιόν του, όπως τον βαθμό του πταίσματος του υποχρέου σε αποζημίωση, το είδος, τη βαρύτητα της προσβολής, την έκταση και τον βαθμό προσβολής, την ηλικία του δικαιούχου και την κοινωνική και οικονομική κατάσταση των μερών, με τα οποία συνεκτιμάται και το τυχόν συντρέχον πταίσμα του δικαιούχου (άρθρο 93). Επίσης, τροποποιούνται διατάξεις του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας και του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας (άρθρο 94).

Τέλος, στο Κεφάλαιο Θ' (άρθρα 95-102), μεταξύ άλλων, περιλαμβάνονται μεταβατικές και καταργούμενες δια του παρόντος διατάξεις. Ειδικότερα, τροποποιούνται διατάξεις του ν. 3386/2005 (άρθρο 95) και του ν. 3917/2011 (άρθρο 97). Θεσπίζονται μεταβατικές διατάξεις, οι οποίες: ρυθμίζουν θέματα εξαρτημένων χρηστών από ναρκωτικές ουσίες (άρθρο 98) και αφορούν το Β' Μέρος του παρόντος (άρθρο 99). Τέλος, στα άρθρα 100-102 ορίζονται οι διατηρούμενες και οι καταργούμενες διατάξεις και η έναρξη ισχύος του παρόντος.

II. Παρατηρήσεις επί των άρθρων

1. Επί του άρθρου 22 παρ. 5

Στο άρθρο 22 παρ. 5 του υπό ψήφιση Νοσχ προβλέπεται ότι, όποιος χορηγεί ουσίες για την υποκατάσταση της εξάρτησης κατά παράβαση της παρ. 3 του ίδιου άρθρου και των σχετικών υπουργικών αποφάσεων, τιμωρείται με κάθειρξη τουλάχιστον δέκα ετών και με χρηματική ποινή από πενήντα μέχρι πεντακόσιες χιλιάδες ευρώ. Επίσης, στο άρθρο 20 παρ. 2 του ίδιου Νοσχ ορίζεται ότι ως έγκλημα διακίνησης ναρκωτικών που τιμωρείται με κάθειρξη και

χρηματική ποινή μέχρι τριακόσιες χιλιάδες ευρώ νοείται και η χορήγηση ουσιών για την υποκατάσταση της εξάρτησης κατά παράβαση των σχετικών διατάξεων. Θα ήταν ενδεχομένως νομοτεχνικώς ορθότερο να θεσπισθεί μια μόνο διάταξη, που θα τιμωρεί την χορήγηση ουσιών για την υποκατάσταση της εξάρτησης κατά παράβαση των σχετικών διατάξεων.

2. Επί του άρθρου 43 παρ. 2 στοιχ. γ´

Στο άρθρο 43 παρ. 2 στοιχ. γ´ ορίζεται ο τρόπος περάτωσης της ανάκρισης και παραπομπής του κατηγορουμένου στο ακροατήριο στις υποθέσεις που αφορούν πράξεις των άρθρων 20 – 25, 29 και 30 του παρόντος. Επειδή στο άρθρο 308 Α ΚΠΔ θεσπίζεται ειδική διαδικασία περάτωσης της ανάκρισης και παραπομπής του κατηγορουμένου στο ακροατήριο, που αφορά και τα κακουργήματα περί τα ναρκωτικά, με ρητή παραπομπή στον ν. 3459/2006, όπου και προβλέπεται γνώση από τους διαδίκους της πρότασης του εισαγγελέως εφετών καθώς και η δυνατότητα υποβολής υπομνήματος (ά. 308 α παρ. 2 ΚΠΔ), θα ήταν, ενδεχομένως, νομοτεχνικώς ορθότερο να γίνει παραπομπή στις διατάξεις του άρθρου 308 Α ΚΠΔ.

3. Επί του άρθρου 48

Με την προτεινόμενη διάταξη συνιστάται Διυπουργική Επιτροπή για το Εθνικό Σχέδιο Δράσης κατά των Ναρκωτικών, της οποίας προεδρεύει ο Πρωθυπουργός. Όπως ορίζεται στην παρ. 1 του παρόντος, η εν λόγω Επιτροπή αποτελείται από τους οριζόμενους υπουργούς και από ένα μέλος, μη υπουργό, τον Πρόεδρο της Διαρκούς Επιτροπής Κοινωνικών Υποθέσεων της Βουλής. Περαιτέρω, προβλέπεται ότι η «Επιτροπή ως έργο της έχει α) την έγκριση του εθνικού σχεδίου δράσης που αποτελεί τη συνολική πολιτική καταπολέμησης του προβλήματος των ναρκωτικών, όπου θα προβλέπονται και θα καθορίζονται με σαφήνεια οι αρχές, οι στόχοι, οι δράσεις, οι ενέργειες και τα μέτρα, το χρονοδιάγραμμα, η διαθεσιμότητα των πόρων για την κάλυψη αυτών και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την επίτευξη και ολοκλήρωση του σχεδίου, β) το συντονισμό των αρμόδιων υπηρεσιών και την παρακολούθηση της εφαρμογής του σχεδίου δράσης σε όλα τα υπουργεία και σε όλα τα επίπεδα, και γ) την ανάθεση της αξιολόγησης του Εθνικού Σχεδίου Δράσης σε εθνικό ή διεθνή φορέα ή επιτροπή, που δεν συμμετέχει στην υλοποίησή του».

Επισημαίνεται ότι ο, διά του παρόντος, προτεινόμενος διορισμός του Πρόεδρου της Διαρκούς Επιτροπής Κοινωνικών Υποθέσεων της Βουλής που είναι βουλευτής, ως μέλος συλλογικού διοικητικού οργάνου, δηλαδή ως οργάνου της εκτελεστικής εξουσίας, παρίσταται προβληματικός ως προς την τήρηση, κατά το Σύνταγμα, της αρχής της διάκρισης των εξουσιών.

4. Επί του άρθρου 65

- Με την προτεινόμενη διάταξη της παρ. 1 του παρόντος αντικαθίσταται η παρ. 3 του άρθρου 580 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας. Στο δεύτερο εδάφιο της προτεινόμενης νέας παρ. 3 του άρθρου 580 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας η φράση «για τους λόγους που αναφέρονται στους αρ. 1, 2, 3, 6 έως 17, 19 και 20 του άρθρου 559» θα ήταν ορθότερο, για λόγους νομοτεχνικής αρτιότητας, να αντικατασταθεί από τη φράση: «για τους λόγους που αναφέρονται στις περιπτώσεις 1, 2, 3, 6 έως 17, 19 και 20 του άρθρου 559».

- Για λόγους πληρότητας και σαφήνειας, η προτεινόμενη διάταξη της παρ. 2 του παρόντος θα ήταν ενδεχομένως σκόπιμο να αντικατασταθεί ως εξής: «Στο τέλος του τρίτου εδαφίου της παρ. 2 του άρθρου 665 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, όπως το εδάφιο αυτό προστέθηκε με την παράγραφο 6 του άρθρου 15 του ν. 4055/2012 (Α΄ 51), διαγράφονται οι λέξεις "ή κοινοτική" και προστίθεται διαζευκτικό "ή" μεταξύ των λέξεων "δημόσια" και "δημοτική"».

- Με τη διάταξη της προτεινόμενης παρ. 6 του παρόντος ορίζεται ότι στο τέλος της περίπτωσης δ΄ της παραγράφου 1 του άρθρου 820 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίστανται οι λέξεις «τον κληρονόμο» από τις λέξεις «την κληρονομία».

Σημειώνεται ότι η προτεινόμενη τροποποίηση αφορά το κείμενο της παρ. 1 του άρθρου 820 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας όπως αντικαταστάθηκε δυνάμει του άρθρου 17 παρ. 24 του ν. 4055/2012 και ισχύει από την 1η Μαρτίου 2013 δυνάμει των διατάξεων του ν. 4055/2012 άρθρο 110 παρ. 21, και του ν. 4077/2013 άρθρο 1 περ. α΄.

5. Επί του άρθρου 71 β

Με το άρθρο 71 β του παρόντος Νσχ ορίζεται ότι συνιστά διακεκριμένη παραλλαγή του εγκλήματος της ληστείας η ληστεία που διαπράχθηκε από δράστη ο οποίος φέρει πολεμικό τυφέκιο ή πολυβόλο όπλο φέρον φυσίγγιο των 40 χιλιοστών και άνω ή πολυβόλο ή υποπολυβόλο ή χειροβομβίδα ή ε-

κρηκτικό μηχανισμό ή βαρύ όπλο ή όπλο πυροβολικού. Εν προκειμένω, θα ήταν νομοτεχνικώς ορθότερο, η λέξη «διαπράχθηκε» να αντικατασταθεί από τη λέξη «τελέσθηκε».

6. Επί του άρθρου 86

Για λόγους πληρότητας και σαφήνειας, στην περίπτωση α) της προτεινόμενης διάταξης πρέπει να προστεθεί η λέξη «προεδρικό» πριν από τη λέξη «διάταγμα». Επίσης, για λόγους νομοτεχνικής αρτιότητας, θα ήταν ενδεχομένως σκόπιμο να απαλειφθούν από το κείμενο της περίπτωσης β) της προτεινόμενης διάταξης οι παρενθέσεις καθώς και το κόμμα μετά τη λέξη «γαλλικής».

7. Επί του άρθρου 93

Συμφώνως προς την προτεινόμενη διάταξη: «Η παράγραφος 2 του άρθρου μόνου του ν. 1178/1981 (Α΄ 187), όπως έχει αντικατασταθεί με την παράγραφο 4 του άρθρου μόνου του ν. 2243/1994 (Α΄ 162) και με το δεύτερο εδάφιο της παρ. 10 του άρθρου 4 του ν. 2328/1995 (Α΄ 159) αντικαθίσταται ως εξής: «Η κατά το άρθρο 932 του Αστικού Κώδικα χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης του αδικηθέντος από τις προβλεπόμενες στην προηγούμενη παράγραφο πράξεις ορίζεται, εφόσον αυτές τελέστηκαν δια του τύπου, κατά την κρίση του δικαστή, αφού λάβει υπόψη του τα πραγματικά περιστατικά που τέθηκαν ενώπιόν του, όπως το βαθμό του πταίσματος του υποχρέου σε αποζημίωση, το είδος, τη βαρύτητα της προσβολής, την έκταση και τον βαθμό προσβολής, την ηλικία του δικαιούχου και την κοινωνική και οικονομική κατάσταση των μερών, με τα οποία συνεκτιμάται και το τυχόν συντρέχον πταίσμα του δικαιούχου.»».

Η προτεινόμενη διάταξη αναφέρεται στις περιπτώσεις κατά τις οποίες προξενείται υπαιτίως περιουσιακή ζημία ή και ηθική βλάβη σε πρόσωπο δια δημοσιεύματος το οποίο θίγει την τιμή ή την υπόληψή του. Στις περιπτώσεις αυτές, ο ιδιοκτήτης κάθε εντύπου υποχρεούται σε πλήρη αποζημίωση για την παράνομη περιουσιακή ζημία και σε χρηματική ικανοποίηση για την προξενθείσα ηθική βλάβη (παρ. 1 του άρθρου μόνου του ν. 1178/1981).

Σχετικώς σημειώνεται ότι η ισχύουσα παρ. 2 του άρθρου μόνου του ν. 1178/1981, η οποία αντικαθίσταται διά του παρόντος, ορίζει ότι «Η κατά το άρθρο 932 του Αστικού Κώδικα χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης του αδικηθέντος από κάποια από τις προβλεπόμενες στην προηγούμενη πα-

ράγραφο πράξεις ορίζεται, εφόσον αυτές τελέσθηκαν δια του Τύπου, κατά την κρίση του δικαστή, όχι κατώτερη των δέκα εκατομμυρίων (10.000 000) δραχμών για τις Ημερήσιες Εφημερίδες Αθηνών και Θεσσαλονίκης, καθώς και για τα περιοδικά που κυκλοφορούν μέσω των Πρακτορείων Εφημερίδων και των δύο εκατομμυρίων (2.000.000) δραχμών για τις άλλες εφημερίδες ή περιοδικά, εκτός αν ζητήθηκε από τον ενάγοντα μικρότερο ποσό και αυτό ανεξάρτητα από την απαίτηση προς αποζημίωση για περιουσιακή ζημία». Επομένως, δια της προτεινόμενης διάταξης καταργούνται τα ελάχιστα ποσά χρηματικής ικανοποίησης λόγω ηθικής βλάβης όσον αφορά τις εφημερίδες και τα περιοδικά, και ο καθορισμός του ύψους των εν λόγω χρηματικών ποσών για τα περιγραφόμενα αδικήματα επαφίεται στην κρίση του δικαστή βάσει των οριζόμενων στην προτεινόμενη διάταξη κριτηρίων.

Α. Καταρχάς παρατηρείται ότι η παρ. 2 του άρθρου μόνου του ν. 1178/1981, όπως αντικαταστάθηκε από την παρ. 4 του άρθρου μόνου του ν. 2243/1994, δεν τροποποιήθηκε εκ νέου με το δεύτερο εδάφιο της παρ. 10 του άρθρου 4 του ν. 2328/1995, όπως αναφέρεται στο κείμενο της προτεινόμενης διάταξης. Με τις διατάξεις της παρ. 10 του άρθρου 4 του ν. 2328/1995, πρώτο εδάφιο, επεκτάθηκε το πεδίο εφαρμογής της παρ. 2 του άρθρου μόνου του ν. 1178/1981 και επί των τηλεοπτικών και ραδιοφωνικών σταθμών. Ειδικότερα, με τις διατάξεις του δεύτερου εδαφίου του ιδίου άρθρου ορίστηκε ότι «στα κατά τον ν. 1178/1981 «δημοσιεύματα» περιλαμβάνονται και οι τηλεοπτικές και οι ραδιοφωνικές εκπομπές», ενώ με τις διατάξεις του τέταρτου εδαφίου και του πέμπτου εδαφίου καθορίστηκαν ελάχιστα όρια όσον αφορά το ύψος της χρηματικής ικανοποίησης λόγω ηθικής βλάβης στην περίπτωση των τηλεοπτικών και ραδιοφωνικών σταθμών.

Β. Περαιτέρω, όπως αναφέρεται στην Αιτιολογική Έκθεση επί του εν λόγω άρθρου του Νοχ (σελ. 23-24), η αντικατάσταση της διάταξης της παρ. 2 του άρθρου μόνου του ν. 1178/1981, όπως ισχύει, κρίνεται απαραίτητη μετά την έκδοση της υπ' αριθμ. 6/2011 απόφασης της Ολομελείας του Αρείου Πάγου, συμφώνως προς την οποία, κρίθηκε ότι ο καθορισμός ελάχιστου ποσού χρηματικής ικανοποίησης λόγω ηθικής βλάβης «(...) αντιβαίνει στη διάταξη του άρθρου 25 παρ. 1 εδ. δ' του Συντάγματος και την θεσμοθετούμενη με αυτήν αρχή της αναλογικότητας, καθόσον η καθιέρωση με την ως άνω διάταξη μόνο του στοιχείου της εθνικής εμβέλειας του τηλεοπτικού σταθμού για τον καθορισμό του ελάχιστου ορίου χρηματικής ικανοποίησης στο, κατά τα διδάγματα της κοινής πείρας, ιδιαίτερα σημαντικό ποσό των 100.000.000 δραχμών, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη το είδος και η βαρύτητα της προσβολής, δεν είναι εν στενή εννοία αναλογική (...). Συνεπώς, η εν λόγω διάταξη ως αντισυνταγματική είναι ανίσχυρη και η εφαρμογή της από το

δικαστήριο της ουσίας, με τον προσδιορισμό του καθοριζόμενου από αυτήν ελάχιστου ποσού χρηματικής ικανοποίησης, όχι ως εύλογη κατά την κρίση του, αλλά θεωρώντας ότι δεσμεύεται από την ανωτέρω διάταξη, μολονότι, κατά τις παραδοχές αυτού, το είδος και η βαρύτητα της προσβολής δε δικαιολογούν τον καθορισμό του εν λόγω ποσού, ιδρύει τον από τον αριθμό 1 του άρθρου 559 ΚΠολΔ αναιρετικό λόγο».

Δεδομένου ότι η παραπεμπόμενη στην Αιτιολογική Έκθεση απόφαση του Αρείου Πάγου αναφέρεται ειδικώς στη χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης για δυσφημιστικές και εξυβριστικές πράξεις οι οποίες τελέσθηκαν από τηλεοπτικούς και ραδιοφωνικούς σταθμούς, για λόγους πληρότητας και σαφήνειας όσον αφορά την εφαρμογή της προτεινόμενης διάταξης, θα ήταν σκόπιμο να διευκρινισθεί εάν βούληση του νομοθέτη είναι η κατάργηση των ελάχιστων ορίων σχετικώς με το ύψος της χρηματικής ικανοποίησης λόγω ηθικής βλάβης και όσον αφορά τους τηλεοπτικούς και ραδιοφωνικούς σταθμούς. Στην τελευταία περίπτωση, πρέπει να καταργηθούν το τέταρτο και το πέμπτο εδάφιο της παρ. 10 του άρθρου 4 του ν. 2328/1995, τα οποία καθορίζουν ελάχιστα όρια ως προς το ύψος της χρηματικής ικανοποίησης λόγω ηθικής βλάβης προκειμένου περί τηλεοπτικών και ραδιοφωνικών σταθμών.

8. Επί του άρθρου 95 παρ. 2

Συμφώνως προς την προτεινόμενη διάταξη, αντικαθίσταται το εδάφιο στ' της παρ. 1 του άρθρου 44 του ν. 3386/2005, ενώ το εδάφιο το οποίο πρέπει να αντικατασταθεί είναι το πέμπτο, μετά την προστιθέμενη διά της παρ. 1 του παρόντος περίπτωση ι' της παρ. 1 του άρθρου 44 του ν. 3386/2005.

9. Επί του άρθρου 98 παρ. 1

Στο άρθρο 98 παρ. 1 ορίζεται ότι οι διατάξεις του άρθρου 32 παρ. 2 στοιχ. γ' καταλαμβάνουν και τις πράξεις που τελέσθηκαν προ της ισχύος του παρόντος. Στο άρθρο 32 παρ.2 στοιχ. γ ορίζεται ότι κατά τη διάρκεια παρακολούθησης του θεραπευτικού προγράμματος αναστέλλεται η παραγραφή οποιουδήποτε εγκλήματος του θεραπευομένου [δηλαδή, του συμμετέχοντος σε θεραπευτικό πρόγραμμα απεξάρτησης], για διάστημα πέντε ετών αν η πράξη είναι κακούργημα, για διάστημα τριών ετών αν είναι πλημμέλημα και για διάστημα ενός έτους αν είναι πταίσμα, στα οποία προστίθενται τρία έτη για κάθε κατηγορία πράξεων.

Σημειώνεται ότι ο θεσμός της παραγραφής ανήκει στο ουσιαστικό ποινικό δίκαιο και ότι η προτεινόμενη ρύθμιση είναι δυσμενέστερη, εφόσον επιμηκύν-

νει τον χρόνο της παραγραφής των εγκλημάτων των συμμετεχόντων σε θεραπευτικό πρόγραμμα απεξάρτησης. Επειδή, όμως, η προτεινόμενη διάταξη δίδει αναδρομική ισχύ σε αυστηρότερο ουσιαστικού ποινικού δικαίου νόμο, δεν συνάδει με τα άρθρα 2 παρ.1 ΠΚ και 7 παρ.1 του Συντάγματος (Ανδρουλάκης Ν., Ποινικό Δίκαιο Γενικό Μέρος Β΄ έκδοση σελ.120 επ., Μυλωνόπουλος Χ., Ποινικό Δίκαιο Ι σελ.71, Μαγκάκης ΣυστΕρΠοινΚ α. 1 αρ.66).

Αθήνα, 4.3.2013

Οι εισηγητές
Αθανασία Διονυσοπούλου
Επιστημονική Συνεργάτις
Δημήτριος Βασιλείου
Ειδικός Επιστημονικός Συνεργάτης

Ο Προϊστάμενος του Β΄ Τμήματος
Νομοτεχνικής Επεξεργασίας
Στέφανος Κουτσουμπίνης
Επ. Καθηγητής της Νομικής Σχολής
του Πανεπιστημίου Θράκης

Ο Προϊστάμενος της Β΄ Διεύθυνσης
Επιστημονικών Μελετών
Αστέρης Πλιάκος
Καθηγητής του Οικονομικού
Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου
Κώστας Μαυριάς
Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών